

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

1 (19)

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

Dossiernummer
2402490

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Nosenaj i Dorotea kommun

(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet Nosenaj beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 2.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

Fakta om naturreservatet

Namn	Nosenaj
Dossiernummer	2402490
Kommun	Dorotea
Lägesbeskrivning	6 km N om Storbäck
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Staten
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	115 hektar
Areal skogsmark	102 hektar
- varav nedan fjällnära gränsen	102 hektar
Areal produktiv skog	98 hektar
Areal öppen våtmark	4 hektar
Areal övrig öppen mark	3 hektar
Areal vatten	6 hektar

Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD).

Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer i form av boreala och grandominerade barrnaturskogar och andra ingående naturmiljöer. Områdets helhetsvärden med dess förhållandevis opåverkade karaktär samt dess ekosystem ska bevaras. Syftet är också att vårda och bevara den biologiska mångfalden knuten till dessa miljöer.

Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer ska reservatet också tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak utvecklas fritt genom intern dynamik. För de delar av reservatet som är påverkade av dikning, främjade arter eller andra skadliga arter ska syftet även kunna nås genom att:

- återställa struktur och hydrologi i sjöar, vattendrag, våtmarker och skog
- genomföra åtgärder för att begränsa eller ta bort för området främmande arter eller andra skadliga arter

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för beslutet

Nosenajs naturreservat har höga bevarandevärden kopplade till både naturmiljöerna och friluftslivet.

De höga naturvärdena är främst knutna till områdets grandominerade naturskogar. De innehåller rikligt med naturskogsstrukturer som gamla, grova träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Trädsiktet är flerskiktat, luckigt och har lång kontinuitet. Skogarna i reservatet har

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

generellt en låg påverkansgrad men genom större delen av området finns spår av plockhuggning.

I området förekommer ett stort antal naturskogslevande indikatorarter och rödlistade arter som är beroende av naturskogsmiljöer och därför har mycket små möjligheter att fortleva i ett brukat skogslandskap.

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder. Förutsättningarna för att bevara och, genom skötselåtgärder, utveckla naturreservatets naturmiljöer, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras. Genom beslutet bevaras också möjligheten att uppleva ett förhållandevis opåverkat naturlandskap.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. uppföra stängsel, staket eller hägnad,
4. anlägga väg, parkeringsplats, led, spång eller bro,
5. anlägga ledning eller rör,
6. bedriva täkt, gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dämma, rensa, utfylla, muddra, reglera eller bedriva annan verksamhet som skadar eller förändrar mark och block eller förändrar bottentopografi, vattenflöden eller dräneringsförhållanden,
7. tippa, dumpa eller anordna upplag,

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

8. framföra motordrivnet fordon i terräng, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
9. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
10. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer, med undantag för utsättning av fisk. Observera att utsättning av fisk regleras i förordningen om fisket, vattenbruket och fiskenäringen (1994:1716),
11. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, växtnäringssämnen, jordförbättringsmedel eller kalk.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

12. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än skyltar kopplade till fiske samt tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftslivsverksamhet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, stuga, dass, rastplats, eldstad, bro, spång, stig och led,
4. skötselåtgärder i våtmarker och hydrologiskt påverkad skog genom röjning av buskar och träd, igenläggning av diken, dämning, slätter, bete eller liknande åtgärder,

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

5. borttagande av för området främmande arter,
6. undersökning och dokumentation av djur, växter och andra organismer samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, såväl stående som liggande. Undantag gäller för att ta torra, döda, klena kvistar för att använda till lägereld,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon i terräng med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
5. insamla eller gräva upp växter, inklusive mossor och alger, samt lavar och svampar. Undantag gäller för att plocka bär, matsvamp och icke fridlysta blommor,
6. insamla ryggradslösa djur,

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

7. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka).

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna utgör inte hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut. Undantag gäller också för de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna och för transporter i annat tjänstesyfte,

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) samt framförande av motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,
- c) normalt underhåll av befintliga vägar och vägområden. Träd som fallit eller hotar att falla över väg eller vägområde får fällas men ska lämnas i naturreservatet,
- d) uppförande av sittplats och bänk, grillplats, vindskydd, skoterbro eller liknande anläggning som ersättning för befintlig anläggning. Den nya anläggningen ska ha motsvarande funktion, användningssätt, storlek och läge som den borttagna anläggningen. Åtgärden ska ske i samråd med Länsstyrelsen,
- e) röjning och fällning av enstaka träd och buskar som riskerar att orsaka skada i anslutning till byggnader och andra anläggningar,
- f) slyröjning, kvistning och kapning av liggande träd för underhåll av befintliga stigar och skoterleder,
- g) uppförande av jakttorn,
- h) kvistning eller röjning av sly för upprätthållande av befintliga sikt- eller skjutgator vid jaktpass, stående och liggande döda träd, exempelvis torrakor, får inte upparbetas,
- i) uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- j) insamling av enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation. För att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön krävs Länsstyrelsens tillstånd,
- k) uppförande av vindskydd och grillplats vid Nosenajtjärnen enligt placering på bifogad karta bilaga 2. Åtgärden kräver Länsstyrelsens tillstånd

För samtliga undantag från föreskrifter gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

Ärendets beredning

Nosenaj naturvärdesinventerades av Länsstyrelsen i den omfattande inventeringen av Skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar 2003–2004 och bedömdes då hysa höga naturvärden.

Området ingår i regeringsuppdraget Skydda värdefulla statliga fjällnaturskogar som tilldelades Naturvårdsverket under år 2022¹. Uppdraget innebär att utpekade områden med höga naturvärden på statens mark ovan odlingsgränsen, vilka sammanställdes i Skogsutredningen 2019, ska få ett formellt skydd så att deras naturvärden bevaras.

Samråd om områdets avgränsning har genomförts mellan Naturvårdsverket och markägaren Statens Fastighetsverk.

Naturreservatet ligger inom Vilhelmina södra samebys renbetesmarker. Samebyn har beretts möjlighet att yttra sig. Inför remiss har berörda samebyar samt Sametinget, Svenska Samernas Riksförbund och Landsförbundet Svenska Samer beretts möjlighet till konsultation i enlighet med 2 § lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

Yttranden från remissinstanser och länsstyrelsens beaktande av inkomna synpunkter

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

- **Vilhelmina södra sameby** har inget att erinra i ärendet så länge det inte inskränker på samebyns renskötsel eller verksamhet. Samebyn meddelar att det är negativt inställda till vandringsleder i naturreservatet.

¹ Naturvårdsverket. 2022. *Skydda värdefulla statliga fjällnaturskogar*. <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/regeringsuppdrag/pagaende-regeringsuppdrag/skydda-vardefulla-statliga-skogar-ovan-och-i-nara-anslutning-till-gransen-for-fjallnara-skog/> [läst 2025-02-05]

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

Länsstyrelsens kommentar: Renskötsel i enlighet med rennäringslagen är undantaget från föreskrifterna (undantag b). Inga vandringsleder är planerade i naturreservatet.

- **Svenska samernas riksförbund** belyser vikten av att bildandet av naturreservatet inte får orsaka olägenhet för renskötseln samt att länsstyrelsen beaktar eventuella synpunkter berörda samebyar framför. SSR är av uppfattningen att naturreservat bidrar till att bevara naturmiljön och skyddar marker mot skogsbruk och annan exploatering, vilket gynnar betesområden för renen och renskötseln.

Länsstyrelsens kommentar: Inför skötselåtgärder med påverkan på renskötseln ingår alltid samråd med samebyn vid planering av genomförandet. Både Länsstyrelsen och berörda samebyar kan ta initiativ till samråd om skötsel av naturreservatet.

- **Sametinget** belyser vikten att reservatsbeslutet inte ska hindra samisk markanvändning i området. Samisk kultur och samfundsliv måste fortsatt kunna bedrivas inom reservatsbeslutet. Sametinget poängterar att samråd ska genomföras med samebyn inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötseln.

Länsstyrelsens kommentar: Renskötsel i enlighet med rennäringslagen är undantaget från föreskrifterna (undantag b). Länsstyrelsen bedömer att beslutet om naturreservat inte begränsar övrig samisk traditionell markanvändning. Länsstyrelsen samråder alltid med berörda samebyar inför åtgärder som kan komma att påverka renskötseln.

- **Svenska kraftnät** har inga synpunkter. De informerar om att de i dagsläget inte har några anläggningar eller intressen som berörs av det aktuella området.
- **Skogsstyrelsen** meddelar att de tycker området är lämpligt för reservatsbildning. De poängterar också att samråd med berörd sameby ska hållas.
- **Sveriges geologiska undersökningar (SGU)** avstår från att yttra sig.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

- **Storbäcks fiskevårdsområde** konstaterar att beslutet innehåller information om att de arrenderar de tre tjärnarna i reservatet och förvaltar vindskydd och dass intill Holgerstjärnarna. FVO:t skickar med en rättelse angående vilka delar av skoterleden de förvaltar samt vill få med information om att skoterleden är en kryssmarkerad sommar- och vinterled som ska kunna underhållas. De konstaterar även att skoterkörning är tillåten på snötäckt, väl tjälad mark eller is. De informerar om att de har informationstavlor angående fiskekortskrav och förutsättningar för fisket uppsatta vid tjärnarna som måste få sitta kvar.

Länsstyrelsens kommentar: Information gällande vilka skoterleder som förvaltas av FVO:t är rättade och information om lederna har lagts till i skötselplanen. Undantag för uppsättning av skyltar kopplade till fiske har lagts till, se föreskrift A12.

- **Statens fastighetsverk (SFV):** SFV konstaterar i sitt yttrande att de har lämnat in en hemställan till regeringen avseende den tidigare Skogsutredningens beslut om att bilda naturreservat på SFV:s marker samt att regeringen ännu inte har fattat beslut rörande hemställan. SFV anser att Länsstyrelsen bör avvakta beslut om att bilda Nosenaj tills dess Regeringen återkommit om marken ska överföras till Naturvårdsverket eller inte.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen anser att frågan om eventuell marköverföring inte behöver lösas innan beslut om bildande av naturreservat fattas.

Översiktlig beskrivning av reservatet

Nosenajs naturreservat består av berget Nosenajs topparti och östsluttning. Skogen består av en relativt sluten, högväxt grannaturskog med riklig förekomst av garnlav. Spridda gamla träd finns och det är gott om stående och liggande död ved. Nästan hela Nosenaj är brandpåverkat för ca 120 år sedan. Den branta östsluttningen är blockig. Blåbärsris och kruståtel dominerar i fältskiktet men det finns partier med låg- och högrötsvegetation. I ett flackt parti nedanför branten är brandpåverkan otydlig och här finns fler gamla träd men mindre död ved. I de högre lägena bortom branten är det mindre

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

produktivt och granskogen här är av höghöjdstyp. I denna del saknas helt spår efter skogsbruk. Det finns även ett visst inslag av hydrologiskt intakta våtmarker och ett par mindre skogstjärnar. Reservatet hyser flera sällsynta och rödlistade arter som är beroende av gamla naturskogar.

Naturreseptatet är lättillgängligt då det tangeras av ett flertal vägar. Ett flertal skoterleder passerar också området.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Nosenaj är ett mycket värdefullt naturområde som hyser en mångfald av arter knutna till naturskogar, våtmarker, och vatten. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. Området har också höga värden för friluftslivet. För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk och annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas, som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär på ett sådant sätt som strider mot syftet med reservatet.

Vid tiden för beslut och fastställande av skötselplan för området har Storbäcks intresseförening en ansökan hos Länsstyrelsen om markupplåtelse för att sätta upp ett vindskydd samt en grillplats intill Nosenajtjärnen. Ärendet är under handläggning och inget beslut har fattats i frågan gällande markupplåtelse. Länsstyrelsen gör bedömningen, utifrån bildandet av naturreseptatet, att uppförande av anläggningarna inte på ett betydande sätt motverkar syftet med reservatet. Ett undantag från föreskrifterna som möjliggör uppförande av anläggningarna efter länsstyrelsens tillstånd har därför lagts till i beslutet (undantag k). Vid eventuellt uppförande finns dock risk för skador på mark och vegetation som inte är förenligt med syftet med reservatet. För att undvika sådana skador får uppförande endast ske efter tillstånd av länsstyrelsen. På så sätt kan myndigheten styra var, när och på vilket sätt uppsättningen får ske för att minska risken för skador. Observera att även andra tillstånd, tex bygglov kan krävas för uppförande av byggnad.

Naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som har ett sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas. Länsstyrelsen bedömer därför att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Skyddet av Nosenaj har hög prioritet inom Länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur och bevarandet av naturreservatet ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Området har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och förhållandevis liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör området högt prioriterat för skydd².
- Området ligger i ett landskap med hög koncentration av flera andra skyddade områden samt skogar och våtmarker med dokumenterat höga naturvärden. Därmed blir förutsättningarna bättre för att långsiktigt bevara och utveckla områdets utpekade värden och för att bevara, stärka och utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå³.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Bevarandet av områdets naturmiljöer stärker möjligheterna att nå flera av Sveriges nationella miljömål, framför allt Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv. Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland Tillgång till natur för friluftsliv och Skyddade områden som resurs för friluftslivet, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

² Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 6762.

³ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. *Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län*.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

Effekter på ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreservatsbildningen har på olika ekosystemtjänster från naturreservatet. I bedömningen ingår de ekosystemtjänster som påverkas i måttlig till hög grad, både positivt och negativt.

Beslutet har störst positiv effekt på de stödjande ekosystemtjänsterna som är kopplade till artbevarande och biologisk mångfald, men även många andra ekosystemtjänster påverkas positivt. Länsstyrelsen bedömer att bland annat följande ekosystemtjänster påverkas positivt av beslutet:

- **Försörjande ekosystemtjänster** som produktion av livsmedel från vilda djur och växter.
- **Reglerande ekosystemtjänster** som flödesreglering, biologisk kontroll av skadegörare och global klimatreglering (kolbindning) utförd av växter.
- **Kulturella ekosystemtjänster** som tillhandahållande av attraktiva miljöer för friluftsliv, tillhandahållande av områden för forskning samt bevarande av naturen för framtida generationer.
- **Stödjande ekosystemtjänster** som ekologiska samspel, bevarande av biologisk mångfald inklusive genpool, habitat och hotade arter, samt tillhandahållande av livsmiljöer för arter, t.ex. barnkammare och boplatser för djur och fåglar.

Beslutet har störst negativ effekt på försörjande ekosystemtjänster kopplade till skogsbruk som produktion av träråvaror, bioenergi och biobaserade kemikalieråvaror. En nationell politisk avvägning har gjorts mellan produktion av virkesråvara och bevarande av skogar med höga naturvärden vid formuleringen av tidigare etappmål för miljömålet Levande skogar.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Naturreservatet berörs av ett riksintresse för skyddade vattendrag enligt 4 kap. 6 § miljöbalken. Utöver detta berörs inte naturreservatet av några riksintressen och är inte utpekad i Dorotea kommuns översiktsplan eller tillägget om vindkraftsplan för Södra Lappland.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

Naturreservatet berörs inte av några gällande eller förfallna undersökningstillstånd eller utpekade riksintressen för mineralutvinning (3 kap. 7 § miljöbalken), energiproduktion (3 kap. 8 § miljöbalken) eller kända intressen för totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken).

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen därför att detta beslut om bildande av naturreservatet Nosenaj är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

För föreskrifter med krav på tillstånd kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Ett tillstånd innebär att en åtgärd kan få vidtas, åtminstone i viss omfattning men att det kan finnas krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering mm.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

Före anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter, exempelvis flodpärlmussla, är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- Av 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar under tiden 1 mars – 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt,
- Reservatet omfattas av strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. 13 – 18 §§ miljöbalken. Beslut om bygglov innebär inte att dispens från reglerna om strandskydd och reservatsföreskrifterna har beviljats. Inom naturreservat är det Länsstyrelsen som prövar ärenden om strandskydd,

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Anna Jonsson, naturvårdshandläggare, som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Julia Pettersson, naturvårdshandläggare medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
<https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>.

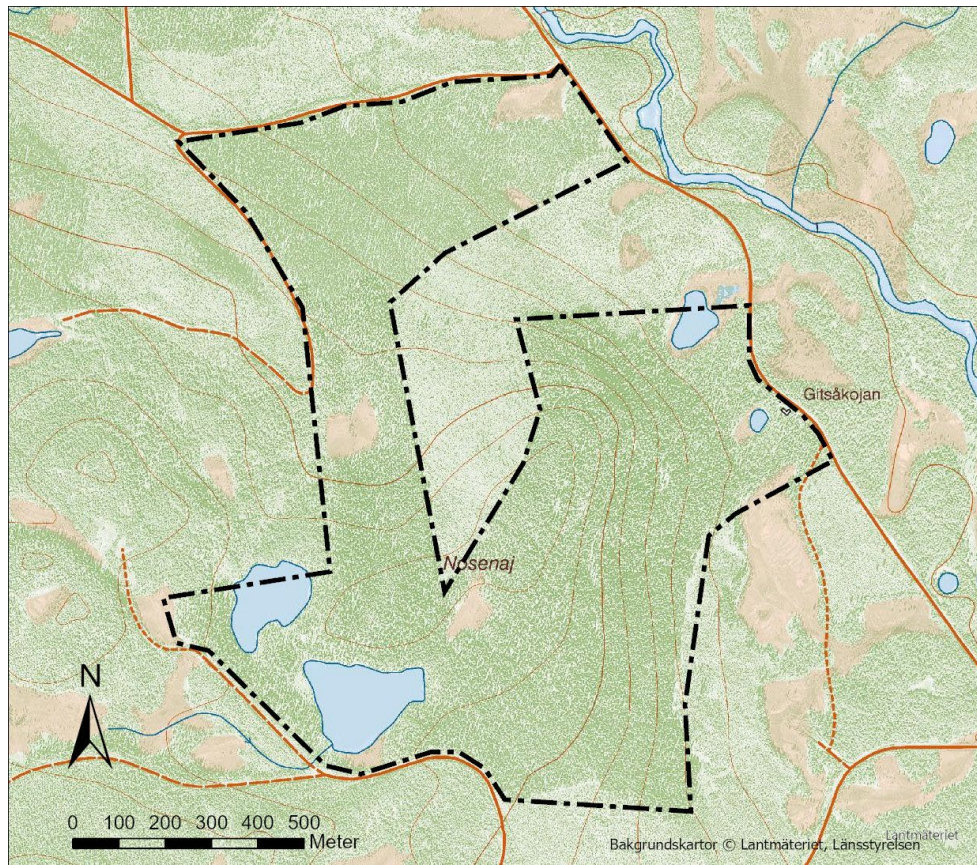
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Karta gällande undantag k, gällande uppsättning av anläggningar
3. Skötselplan inklusive bilagor
4. Överklagandehänvisning regeringen

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

Bilaga 1

Naturresevat

Nosenaj

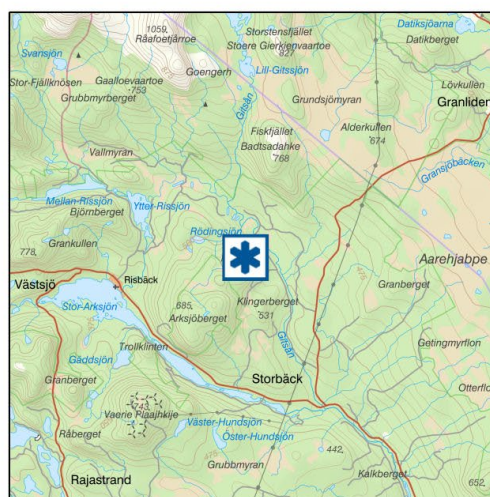
Dorotea kommun
Västerbottens län

 Naturresevatets gräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bakgrundskartor © Lantmäteriet, Länsstyrelsen

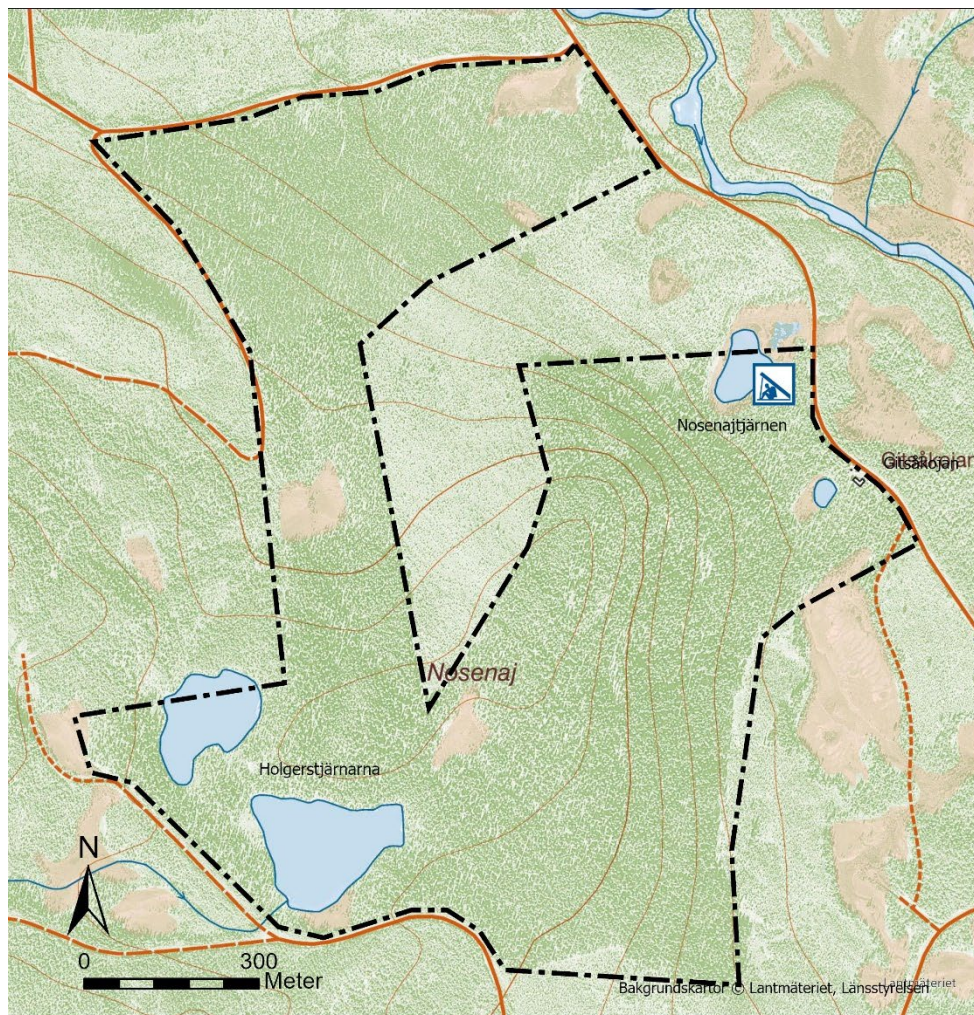

Beslutscharta för Nosenajs naturresevat i Dorotea kommun.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

Bilaga 2

Bilaga 2 till beslut dnr 511-2009-2025

Preciersing av undantag k, gällande uppförande av vindskydd och grillplats

Gräns för naturreservatet

Länsstyrelsen
Västerbotten

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3 till beslut

1 (12)

Datum	Diarienummer
2025-10-21	511-2009-2025

Skötselplan för Nosenajs naturreservat i Dorotea kommun

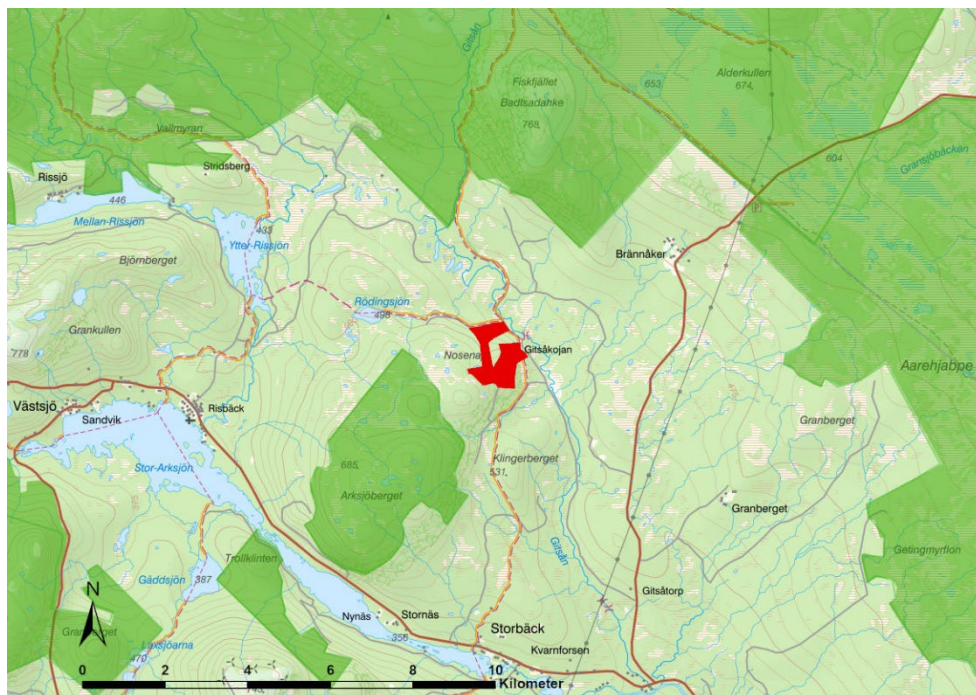

Foto: Vy över den södra Holgerstjärnen. Länsstyrelsen Västerbotten

1 Beskrivning av naturreservatet

1.1 Läge och landskap

Området består av Nosenajs toppparti och öst- till nordöstsluttning. Höjden över havet varierar mellan 410 och 560 m.ö.h. på Nosenajs topp. I området finns ett par mindre myrar och skogstjärnar.

Naturreservatet Nosenaj (röd markering). På kartan syns också några närliggande naturreservat (grön markering).

1.2 Geologi

Berggrunden i området utgörs uteslutande av kvartsit. Jordarterna består av morän som i den östra delen bildar ett moränbacklandskap. Det finns även partier med tunna jordtäckan eller berg i dagen.

1.3 Skog

Skogen består av en relativt sluten, högväxt granskog med riklig förekomst av garnlav. Spridda gamla träd finns och det är gott om torrträd samt lågor, främst av senare datum. Nästan hela Nosenaj är brandpåverkat för ca 120 år sedan. Den branta östsluttningen är blockig med mycket mossa. Blåbärsris och kruståtel dominerar i fältskiktet men det finns mycket ekbräken samt partier med låg- och

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

högrötsvegetation. Rörligt markvatten bidrar till en relativt hög produktivitet. I ett flackt parti nedanför branten är brandpåverkan otydlig och här finns fler gamla träd men mindre död ved och mer stubbar. Längst upp i brantens krön står flera gamla granar. I de högre lägena bortom branten är det mindre produktivt och granskogen är av höghöjdstyp. Här saknas helt spår efter skogsbruk. Skogen i denna del är mest av klenare slag och låg tätheten är måttlig, men det finns rikligt med torrträd.

1.4 Våtmarker och sjöar

Våtmarkerna består huvudsakligen av små skogsbeklädda eller öppna myrar. Det finns även fyra små tjärnar i naturreservatet, två något större i sydväst kallade Holgerstjärnarna och två mycket små tjärnar i östra delen där den norra kallas Nosenajtjärnen.

1.5 Naturvårdsarter

Nosenajs naturreservat utgör en mycket lämplig miljö för arter knutna till äldre grannaturskog.

Följande skyddsvärda eller på annat sätt naturvårdsintressanta arter har påträffats (hotkategori enligt Artdatabankens Rödlista 2020¹ inom parentes där NT = nära hotad och VU = sårbar): garnlav (NT), harticka (NT), rynkskinn (VU).

1.6 Renskötsel

Naturreservatet ligger inom Vilhelmina samebys vår-, förvinter- och höstbetesland. Inga riksintressen för rennäringen enligt 3 kap. 5 § miljöbalken eller strategiska platser och betesområden enligt Sametingets kartor² berörs.

Andra områden än de som redovisas på Sametingets kartor kan få ökad betydelse på grund av bl.a. väder, betestillgång samt övriga verksamheter och aktiviteter inom beteslandet. Samhällen, utbyggda älvar, vägar, skogsbruk, turism m.m. i samebyns vinterbetesområde gör att renarna behöver mycket tillsyn i vinterbeteslandet. Tjockt snötäcke

¹ SLU Artdatabanken. 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*.

² Sametinget. IRENMARK. Rennäringens markanvändningsdata. www.sametinget.se.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

och hård skare gör att det i vinterbeteslandet är nödvändigt att ha tillgång till hänglavsbyte.

1.7 Friluftsliv

Naturreseptatet Nosenaj är ett trevligt och relativt lättillgängligt besöksmål. Naturreseptatet nås via skogsbilvägar som viker av från vägen mellan Storbäck och Strömnäs. Reseptatet kan även nå via skoterleder från Storbäck, Risbäck eller norrifrån från Gitsfjällets naturreseptat. Ett vindskydd med dass finns intill reseptatets gräns, söder om Holgerstjärnarna. Ett äldre kronotorp, Gitsåkojan, finns längs skogsbilvägen i reseptatets östra del. Torpet är i dagsläget i sämre skick.

2 Skötselområden för naturmiljöer

Reseptatet är indelat i tre skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i naturreseptatet samt behov av åtgärder (se även bilaga 1). För varje skötselområde redovisas bevarandemål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås i skötselområdet och därmed ge en tydlig bild av hur reseptatets syfte ska tillgodoses. För varje skötselområde redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreseptatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reseptatet, i enlighet med reseptatets föreskrifter och i mån av tillgängliga resurser. Skötselområdets bevarandetillstånd anses gynnsamt när dessa bevarandemål är uppnådda.

2.1 Skötselområde 1: Grandominerad skog (104 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består av äldre grannaturskog. Här finns gamla träd och död ved. Skogarna bär överlag få spår av sentida skogsbruk.

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av intern dynamik med naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Området ska ha en naturlig hydrologi.

- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen grandominerad skog ska vara minst 104 ha

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort.

2.2 Skötselområde 2: Våtmarker (5 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består främst av ett par mindre öppna myrar. Våtmarkerna har i stor utsträckning en ostörd hydrologi.

Bevarandemål

- Skötselområdet ska huvudsakligen bestå av fysiskt och hydrologiskt intakta våtmarker.
- I området ska det finnas olika naturligt förekommande naturmiljöer med de strukturer, vegetationstyper och arter som hör till dessa naturmiljöer.
- De hydrologiska- och hydrokemiska förhållandena ska vara opåverkade. Hydrologin ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattning eller tillrinnande diken eller körspår som

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året.

- Skötselområdet ska präglas av naturliga ekologiska och hydrologiska processer såsom nederbörd, grundvattenflöden och översvämningar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen våtmarker ska vara minst 5 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling:

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Främmande arter:

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort

2.3 Skötselområde 3: Sjöar (6 ha)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar reservatets sjöar. Huvuddelen av vattenmiljöerna är relativt opåverkade. I tjärnarna pågår utsättning av fisk.

Bevarandemål

- Skötselområdets sjöar och vattendrag ska ha en naturlig hydrologi och vattenkemi.
- Skötselområdets sjöar ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till naturtyperna.
- Vattenkvaliteten ska vara god med försumbar påverkan av mänskliga faktorer, t.ex. övergödande, försurande och grumlande ämnen. Det ska inte förekomma gödsling, kalkning eller dikning.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.
- Främmande arter eller stammar ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.
- Arealen sjöar ska vara minst 6 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Främmande arter

Främmande arter som utgör ett hot mot områdets naturvärden bör tas bort. Utsättning av fisk är dock tillåtet enligt reservatets föreskrifter.

3 Skötsel för friluftsliv

För reservatets skötsel för friluftsliv redovisas här mål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. Här redovisas också skötselåtgärder som kan behöva vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som kan genomföras av Länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter och i mån av tillgängliga resurser.

Beskrivning

Naturreservatet har betydelse för friluftslivet genom möjligheten till att uppleva förhållandevis opåverkad natur och att nyttja området till exempelvis skoterkörning, skidåkning, vandring, fiske, jakt, bär- och svampplockning. Tillgängligheten är relativt god med skogsbilväg som ansluter till naturreservatet.

Det finns befintliga skoterleder som ansluter reservatet och löper längs reservatets gräns i öster och norr samt vidare upp till Arksjöbergets naturreservat samt kortare sträckor till Holgerstjärnarna och Nosenajtjärnen. Lederna är kryssmarkerade sommar- och vinterleder och förvaltas 2025 av Storbäcks skoterklubb samt Storbäcks fiskevårdsområde, se respektive sträckningar i bilaga 2.

Datum

2025-10-21

Diarienummer

511-2009-2025

Reservatet ingår i Storbäcks fiskevårdsområde. FVO:t sätter ut fisk i de två Holgerstjärnarna och i Nosenajtjärnen samt förvaltar ett vindskydd med dass som ligger intill skogsbilvägen söder om Holgerstjärnarna.

I reservatets östra del finns ett kronotorp, Gitsåkojan, som förvaltas av länsstyrelsen. Torpet är i dagsläget i dåligt skick.

Vid tiden för beslut om bildande av naturreservatet och fastställande av skötselplan för området har Storbäcks intresseförening en ansökan hos Länsstyrelsen om markupplåtelse för att sätta upp ett vindskydd samt en grillplats intill Nosenajtjärnen. Ärendet är under handläggning och inget beslut har fattats i frågan 2025-10-21. Då uppförande inte bedöms motverka syftet med reservatet på ett betydande sätt har ett undantag från föreskrifterna (undantag k) som möjliggör eventuellt uppförande av anläggningarna inkluderats i beslutet. Länsstyrelsens tillstånd krävs för åtgärden. Se även motivering i beslut under *motiv till skyddets utformning*.

Mål för friluftsliv

- Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar.
- Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatets upplevelsevärden inför och under besök i området. Informationen ska också bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.

Åtgärder för friluftsliv

- Informationsskyltar, utformade i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, sätts upp i anslutning till reservatet utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar.
- Utred möjligheterna för upprustning av Gitsåkojan i syfte att användas som en resurs för friluftslivet.
- Information om naturreservatet på Länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.
- Om besökare påverkar reservatets upplevelsevärden eller värdefulla naturmiljöer och arter negativt, t.ex. genom

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

markslitage, kan åtgärder för att minska påverkan genomföras. Aktuella åtgärder kan vara exempelvis information samt kanalisering med markering av stigar och spänger.

4 Övriga anordningar

I naturreservatet finns vindskydd, vägar, leder och andra anordningar som inte kommer att förvaltas inom ramen för naturreservatets primära skötsel. Underhåll och annat är i övrigt tillåtet i enlighet med reservatets föreskrifter. Det gäller bland annat:

- Skoterleder som förvaltas av Storbäcks FVO samt Storbäcks skoterklubb
- Vindskydd och dass intill Holgerstjärnarna

5 Nyttjanderätter

Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Jaktorn får uppföras och befintliga sikt- och skjutgator får röjas enligt reservatets föreskrifter.

6 Samråd angående renskötsel

Samråd mellan Länsstyrelsen och berörd sameby ska genomföras inför kommande skötselåtgärder i Nosenajs naturreservat som kan medföra påverkan på renskötseln. Båda parter ska kunna ta initiativ till samråd.

7 Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8 Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av naturreservatet utförs av naturvårdsförvaltaren i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer. Tillsynen innefattar besiktning av att reservatets föreskrifter efterlevs.

Dessutom ska naturvårdsförvaltaren följa upp utmärkningar, skyltar och friluftsanordningar inom reservatet samt naturtyper och arter. Naturvårdsförvaltaren kan utse annan part att genomföra

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

uppföljningen av anläggningar för friluftslivet samt naturtyper och arter. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

8.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

8.2 Uppföljning av bevarandemål

Naturresevatets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån resevatets skötselområden (bilaga 1) och enligt indelningen i naturtyper för basinventering av skyddad natur.

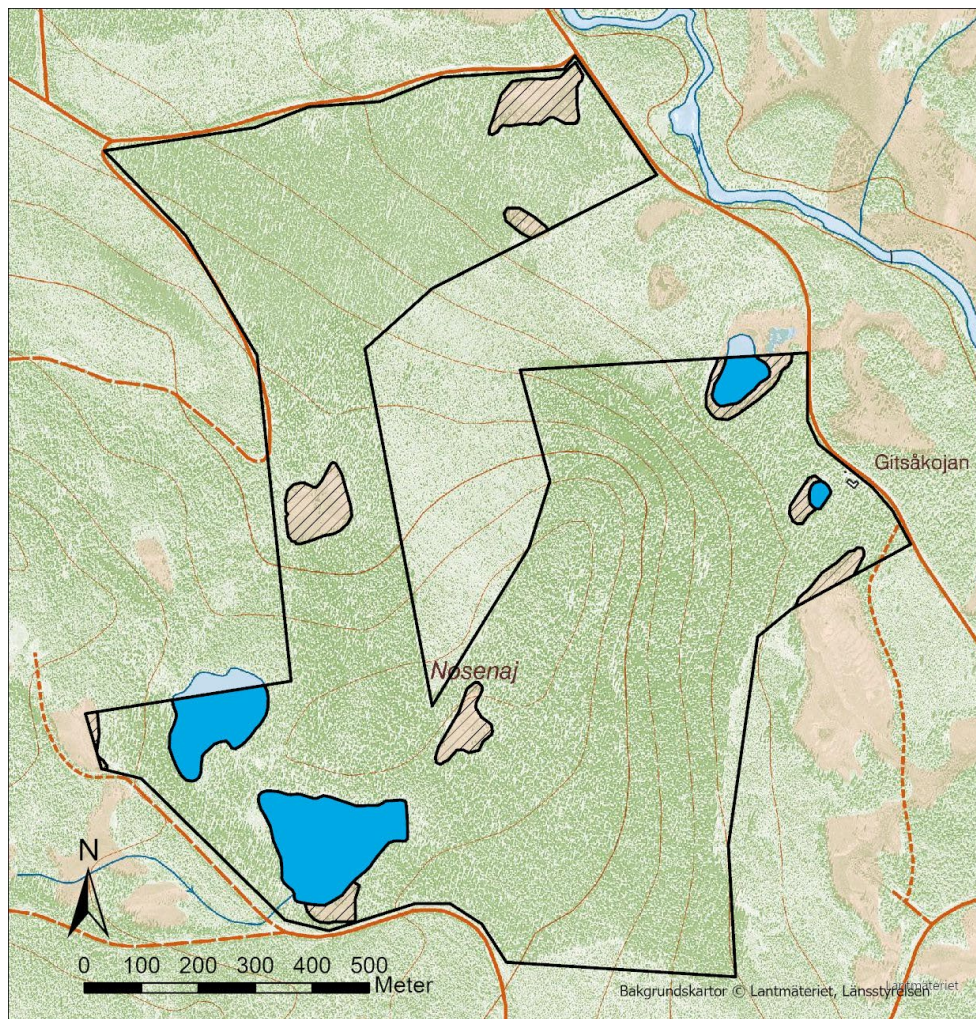
Bilagor

1. Karta över skötselområden
2. Karta över förslag på informationsplats och anläggningar

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

Bilaga 1

Skötselområden

	1. Granskog med fri utveckling
	2. Våtmark med fri utveckling
	3. Sjöar med fri utveckling

Länsstyrelsen
Västerbotten

Karta med skötselområden för Nosenajs naturreservat i Dorotea kommun.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
511-2009-2025

Bilaga 2

Bilaga 2. Anläggningar och information

Reservatsanordningar:

- Förslag på informationsplats
- Gitsåkojan, kronotorp
- Gräns för naturreservatet

Övriga anläggningar:

- Skoterled som förvaltas av Storbäcks skoterklubb
- Skoterled som förvaltas av Storbäcks FVO
- Dass
- Vindskydd

Länsstyrelsen
Västerbotten

Karta med anläggningar för friluftslivet och information för Nosenajs naturreservat i Dorotea kommun.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 4

1 (2)

Datum
2025-10-21

Diarienummer
2009-2025

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Datum
2025-10-21

Diarienummer
2009-2025

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer.